

บทที่ 7

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การพัฒนาเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้คุณภาพรายการละครโทรทัศน์" เป็นการศึกษาถึงคุณภาพของละครโทรทัศน์ โดยใช้แนวคิดเรื่องการประเมินการทำงานของสื่อ องค์ประกอบของละครโทรทัศน์ บทบาทหน้าที่ทางสังคมของละครโทรทัศน์ และแนวคิดเรื่องกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีคุณภาพจากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมต่อเนื้อหาและคุณภาพของละครโทรทัศน์ รวมทั้งการพัฒนาเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้คุณภาพรายการละครโทรทัศน์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) สถानीโทรทัศน์ ผู้จัดละคร ผู้อุปถัมภ์รายการและผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ และการสนทนากลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์เรื่องที่น่าสนใจมาศึกษาต่อไปอย่างน้อย 5 เรื่อง ดังต่อไปนี้ คือ ละครโทรทัศน์เรื่อง ทอฝันกับมาวิน ทวายสี่เพลิง นายขนมต้ม รัตนโกสินทร์ ทองเนื้อเก้า นางละคร เรือนมยุรา ทัดดาว บุชญา คุณพ่อจอมซ่า และสัมปทานหัวใจ รวมทั้งการค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ

ในการผลิตละครโทรทัศน์เรื่องหนึ่ง ๆ บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ได้แก่ สถानीโทรทัศน์ ผู้จัดละคร และผู้อุปถัมภ์รายการ ต่างก็มีปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันซึ่งมีผลต่อกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ที่มีคุณภาพ ดังนี้

สถานีโทรทัศน์

นโยบายและการบริหารงานของแต่ละสถานีโทรทัศน์ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดให้ลักษณะการดำเนินงานผลิตละครโทรทัศน์มีรูปแบบที่แตกต่างกัน ละครโทรทัศน์ของช่อง 3 และช่อง 7 สถานีโทรทัศน์จะเป็นผู้ว่าจ้างให้ผู้จัดละครเป็นผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในนามของสถานี แต่สำหรับบทบาทของสถานีต่อการทำงานของผู้จัดละครทั้ง 2 ช่อง มีความแตกต่างกัน

ช่อง 3 มีจำนวนของผู้จัดละครอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เคยร่วมงานกับช่อง 3 มาเป็นเวลานานจากการเป็นนักแสดงหรือเป็นผู้ประสานงานมาก่อน เช่น บริษัท พรินซ์ โปรดักชั่น จำกัดของผู้จัดหทัยรัตน์ อมตวณิชย์ บริษัท ริโมนี จำกัดของผู้จัดวราวุฒ มิลินทจินดา ฯลฯ รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนนอกได้เข้ามาร่วมงานอีกด้วย เนื่องจากสถานีมีนโยบายที่ต้องการความหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาตัวเองระหว่างผู้จัดด้วยกัน และในขั้นตอนของการผลิต ผู้จัดละครจะเป็นผู้คัดเลือกเรื่อง คัดเลือกนักแสดง ผู้เขียนบท ฯลฯ รวมทั้งงบประมาณในการผลิตเสนอไปยังสถานี เมื่อได้รับการอนุมัติ สถานีจะประสานงานกับผู้จัดและจัดหาเจ้าหน้าที่และทีมงานฝ่ายผลิตของสถานีเข้าไปทำงานร่วมกับผู้จัดด้วย ส่วนการออกอากาศ ละครแต่ละเรื่องของผู้จัดแต่ละรายก็จะได้หมุนเวียนกันออกอากาศตามวันเวลาที่เหมาะสม ขึ้นอยู่กับเนื้อหาหรือแนวของละครเรื่องนั้น ๆ นอกจากนี้สถานียังมีนโยบายในการผลิตละครที่ต้องการมีการถ่ายทอดให้จบเรื่องก่อนที่จะออกอากาศ จึงทำให้ผู้จัดละครสามารถพิถีพิถันและประณีตในการผลิตละครโทรทัศน์ได้มากกว่า

สำหรับช่อง 7 ถึงแม้ว่าจะมีรูปแบบการดำเนินการผลิตละครเหมือนกับช่อง 3 แต่ช่อง 7 (เดิม)นั้นมิได้มีผู้จัดอยู่เพียง 2 รายเท่านั้นคือ ดาราวิดีโอ และกันตนา ประกอบกับการทำงานผลิตละครจะเป็นในลักษณะการถ่ายทำไปและออกอากาศไป บางครั้งผลิตละครไม่ทันออกอากาศ จึงต้องรีบเร่ง ส่งผลต่อคุณภาพของละครโทรทัศน์ที่ออกมา นอกจากนี้บทบาทการทำงานร่วมกับผู้จัดนั้น สถานีจะเป็นผู้เข้าไปดูแลอย่างใกล้ชิดในการคัดเลือกเรื่อง และการวางตัวแสดงให้กับผู้จัดละคร ดังนั้นนโยบายในการผลิตส่วนใหญ่จึงมักจะถูกกำหนดจากทางสถานี

ส่วนละครโทรทัศน์ ของ ช่อง 5 นั้น ถึงแม้จะไม่มีการแข่งขันที่เด่นชัด อย่างไรก็ตาม ก็มีรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างออกไปคือ บริษัทผู้จัดละครเป็นผู้เช่าเวลาจากทางสถานีเอง ดัง

นั่นผู้จัดจึงมีอำนาจในการตัดสินใจในการผลิตทุก ๆ ขั้นตอนด้วยตัวเอง ทั้งการเลือกเรื่อง นักแสดง ฯลฯ เนื้อหาหรือแนวของเรื่องที่ผลิตจึงขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้จัดละครนั้น ๆ เอง

จากการศึกษา "กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ไทย พ.ศ. 2536" ของ วิระ สุภา ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า ลักษณะของผู้จัดแต่ละสถานีนั้นมีหน้าที่ต่างกันตามลักษณะการดำเนินงานในการผลิต ดังนั้นการรับนโยบายเพื่อการทำงานจึงแตกต่างกัน บทบาทของผู้จัดในแต่ละสถานี จึงถูกกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่แตกต่างกันไปด้วย

ผู้จัดละคร

นอกจากจะมีปัจจัยกำหนดจากทางสถานีแล้ว รูปแบบของการเข้ามาสู่การเป็นผู้จัดละคร ไม่ว่าจะเป็นจากประสบการณ์ในการเป็นนักแสดงหรือผู้ที่อยู่เบื้องหลังมาก่อน หรือเป็นผู้ที่เรียนจบมาทางด้านนี้โดยตรงก็ตาม นโยบายในการทำงานที่แตกต่างกันของผู้จัดละครย่อมสะท้อนออกมาสู่ละครโทรทัศน์ที่ตนผลิตก็必将มีความแตกต่างกันด้วย

ผู้จัดละครของช่อง 3 จะเป็นผู้คัดเลือกเรื่อง นักแสดง ฯลฯ เพื่อให้สถานีพิจารณา ดังนั้นการคัดเลือกเรื่องที่มาผลิตนั้นจะขึ้นอยู่กับรสนิยม ความชอบส่วนตัวของผู้จัดแต่ละคน โดยดูจากความต้องการของตลาดหรือผู้ชมในขณะนั้นด้วย เช่น ละครของบริษัท ริโมเน่ จำกัด ของผู้จัดวรา ยุทธ จะต้องมีความสนุก สวยงาม พระเอกนางเอกต้องเหมาะสมกับคาแรคเตอร์ของตัวเอง และให้ความสำคัญในเรื่องของโปรดักชั่นและแฟชั่นเสื้อผ้า เป็นต้น ส่วนผู้จัดละครของช่อง 7 การทำงานจึงขึ้นอยู่กับนโยบายที่ทางช่องกำหนดไว้ แต่ผู้จัดละครก็มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการกำหนดคัดเลือกเรื่อง หรือตัวแสดงได้ตามความเหมาะสม

สำหรับกันตนาและเอ็กแซ็กท์ ผู้จัดละครที่เป็นผู้เช่าเวลาในการผลิตจากทางสถานีนั้น จะมีความเป็นอิสระในการผลิตละครได้เต็มที่ตามนโยบายและความถนัดของผู้จัดแต่ละราย เช่น การผลิตละครของเอ็กแซ็กท์ จะเน้นการผลิตละครที่คิดพล็อตเรื่องขึ้นมาเองมากกว่าจะนำมาจากบทประพันธ์ ส่วนกันตนาจะเน้นการผลิตละครฟอร์มใหญ่ ละครในแนวสะท้อนสังคม ตามความถนัดของกันตนา แต่อย่างไรก็ตามก็ต้องพิจารณาถึงความต้องการของตลาดและความชอบของผู้ชมด้วย

ผู้อุปถัมภ์รายการ

เรตติ้ง (Rating) หรือจำนวนสูงสุดของผู้ชมโทรทัศน์ต่อรายการนั้น ๆ ยังคงมีความสำคัญต่อสปอนเซอร์หรือผู้อุปถัมภ์รายการ งานวิจัย "อาชีพสตรีในละครโทรทัศน์" ของ จรินทร์ เลิศจิระประเสริฐ กล่าวว่าผู้อุปถัมภ์รายการ เข้ามาเกี่ยวข้องกับรายการละครโทรทัศน์ ในลักษณะของธุรกิจ (Economic exchange) ผู้ชมเป็นสินค้าที่ถูกขายให้กับผู้อุปถัมภ์รายการ ดังนั้น ผู้อุปถัมภ์รายการจึงมองรายการเป็นเพียงวิถีทางที่ผู้ชมจะมาสู่สินค้า ข้อพิจารณาหลักของผู้อุปถัมภ์รายการ คือ ขนาดและส่วนผสมของผู้ชมที่รายการจะดึงดูด เพราะโทรทัศน์ ได้กลายเป็นสื่อที่ดีในการโฆษณาประเภทสินค้าที่มวลชนบริโภค (Mass consumer products) ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นของผู้อุปถัมภ์รายการที่จะต้องโฆษณาในรายการที่มีผู้ชมเป็นจำนวนมาก

เนื่องจากรายได้หลักของสถานีนั้นมาจากผู้อุปถัมภ์รายการ โดยเฉพาะละครโทรทัศน์ หลังข่าวซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของสถานี เพราะเป็นเวลาที่ผู้ชมดูละครโทรทัศน์มากที่สุด รายได้ของสถานีจึงมาจากละครโทรทัศน์ และผู้อุปถัมภ์รายการก็ให้ความสนใจและให้ความสำคัญกับช่วงเวลานี้ เนื่องจากมีตีมานด์มากกว่าชีพหลาย ดังนั้นในรูปแบบของช่อง 3 และช่อง 7 ที่สถานีเป็นผู้ขายเวลาเอง จึงมีการกำหนดโควตาของเวลาให้กับแต่ละเอเจนซี อย่างไรก็ตามในการเลือกลงเวลาในช่วงละครโทรทัศน์หลังข่าว เอเจนซีก็จะดูแนวเรื่อง เนื้อหา ตัวดารานักแสดงว่ามีความน่าสนใจหรือไม่เป็นปัจจัยในการพิจารณาลงเวลาด้วย ซึ่งก็จะได้เลือกลงละครเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งเรื่อง แต่จะกระจายลงเวลาในละครหลาย ๆ เรื่องที่มีอยู่ ในขณะเดียวกันสำหรับละครโทรทัศน์ ช่อง 5 ที่ไม่ได้อยู่ในรูปแบบของโควตา เพราะผู้จัดละครจะเป็นผู้ขายเวลาเอง เอเจนซีก็จะดูที่กลุ่มเป้าหมายของผู้ชมละครเรื่องนั้นเพื่อเลือกลงโฆษณาให้เข้ากับกลุ่มเป้าหมายของสินค้า รวมทั้งเรตติ้งด้วย

สำหรับบทบาทของผู้อุปถัมภ์รายการละครโทรทัศน์ต่อสถานีนั้น ในปัจจุบันนั้นเอเจนซีไม่ได้มีบทบาทโดยตรงในการกำหนดเรื่อง หรือตัวดารานักแสดงไปยังสถานีหรือผู้จัดละคร เนื่องจากเป็นผู้ซื้อเวลาโฆษณาสินค้า (Loose spot) เท่านั้น อาจกล่าวได้ว่ามีเพียงบทบาทโดยอ้อม ๆ เมื่อละครโทรทัศน์ของสถานีผลิตออกมาไม่ดี ทางเอเจนซีก็จะแนะนำให้สถานีปรับเปลี่ยน ปรับปรุง มิฉะนั้นจะมีผลต่อการเลือกลงเวลา เอเจนซีอาจจะลงเวลาในสัดส่วนที่น้อยหรือไม่เลือกลงเลย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อรายได้ของสถานี ส่วนการมีบทบาทโดยตรงต่อสถานีในการกำหนดเนื้อหา

แนวเรื่องหรือตัวตารานั้นเอเจนซี่หรือผู้ผลิตสินค้าจะเข้าไปมีบทบาทก็ต่อเมื่อ สินค้าของเอเจนซี่เข้าไปอุปถัมภ์ในละครเรื่องนั้น ๆ ซึ่งยังไม่พบมากนักในละครโทรทัศน์ของไทย

เกณฑ์หรือตัวบ่งชี้คุณภาพรายการละครโทรทัศน์

เกณฑ์หรือตัวบ่งชี้คุณภาพรายการละครโทรทัศน์ต่อไปนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์มาใช้พัฒนาเป็นเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้คุณภาพรายการละครโทรทัศน์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ในเรื่องของความเป็นมืออาชีพขององค์กรสื่อ ซึ่งปัจจุบันได้มีการพูดถึงและให้ความสำคัญกันมาก ความเป็นมืออาชีพของผู้จัดละครนั้นพิจารณาจากคุณวุฒิของทีมงาน ซึ่งการเข้ามาสู่การเป็นผู้จัดละครโทรทัศน์ในบ้านเรานั้น มีทั้งมาจากการใช้ประสบการณ์การทำงานแบบตัวบุคคล "วงใน" คือมีประสบการณ์จากการเป็นนักแสดงหรือผู้ที่ทำงานอยู่เบื้องหลังมาก่อน โดยอาศัยความมีใจรักและมีความตั้งใจจริงในการทำงาน และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ไม่ได้เรียนจบหรือมีคุณวุฒิทางด้านนี้โดยตรง เช่น บริษัท รีโมเน่ จำกัด ของวรายุทธ มิลินจินดา , บริษัท พรินซ์ โปรดักชั่น จำกัด ของหทัยรัตน์ อมตวงนิษฐ์ หรือ บริษัท เมคเกอร์ กรุ๊ป จำกัดของมยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผู้จัดละครที่มีประสบการณ์ในรูปแบบขององค์กร ที่อาศัยการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานทางด้านนี้มานาน มีการบริหารงานในรูปแบบของครอบครัว เช่น กันตนา ดาราวิดีโอ เป็นต้น สำหรับผู้จัดละครที่เรียนจบหรือมีคุณวุฒิทางด้านนี้โดยตรงแล้วก้าวเข้ามาสู่การเป็นผู้จัดละคร ได้แก่ เอ็กแซ็กท์ โดยมีถกลเกียรติ วีรวรรณ ซึ่งเป็นทั้งผู้บริหารและเป็นผู้กำกับของเอ็กแซ็กท์ ได้เรียนจบมาทางสาขาการละครโดยตรง ส่วนทีมงานของผู้จัดละครแต่ละค่าย บางทีมีทั้งทีมงานทุกคนไม่ได้เรียนจบมาในสาขานี้เลย อาศัยการฝึกฝนโดยประสบการณ์มาตลอด เช่น ทีมงานของบริษัท พรินซ์ โปรดักชั่น จำกัด เป็นต้น บางทีก็มีทั้งผู้ที่เรียนจบมาบ้างผสมผสานกัน แต่เมื่อก้าวเข้ามาสู่การทำงาน ก็ต้องมีการเรียนรู้กับการทำงานจริงซึ่งต่างจากในตำราที่เรียนมา ส่วนการฝึกฝนอบรมความรู้เพิ่มเติมในระหว่างการทำงานนั้น บางบริษัทก็มีการส่งทีมงานไปอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในที่ต่าง ๆ หรือส่งไปร่วมงานกับบริษัทอื่นๆบ้าง อย่างไรก็ตามผู้จัดส่วนใหญ่จะมองว่าในการทำงานทุกวันถือเป็นการเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นในการผลิตละครโทรทัศน์ ไม่ว่าจะผู้จัดหรือทีมงานจะเป็นผู้ที่เรียนจบหรือมีคุณวุฒิทางด้านนี้หรือไม่ก็ตาม สิ่งที่สำคัญที่สุดในการทำงานทางด้านนี้คือ ความตั้งใจ ความมีใจรักในงานที่ทำ รวมทั้งมีการฝึกฝนอยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนาให้มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น

นอกจากนี้ความมีชื่อเสียงของผู้จัดละครก็มีความสำคัญในการที่จะบ่งบอกถึงคุณภาพของการผลิตละครโทรทัศน์ ผู้จัดละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้จัดละครช่อง 3 จะมาจากการเป็นนักแสดง ดารา ผู้ที่ทำงานอยู่เบื้องหลัง ความมีประสบการณ์ของผู้จัดจะทำให้ละครโทรทัศน์ที่ผลิตออกมามีเอกลักษณ์หรือคุณภาพที่แตกต่างกัน เช่น การมีประสบการณ์จากการเป็นธุรกิจและเป็นผู้ประสานงานกองถ่ายมาก่อน เมื่อละครเรื่องใดที่บริษัท ริโมเน่ จำกัด ของผู้จัดฉาย เป็นผู้จัดการหานักแสดง จาก สถานที่ในการถ่ายทำย่อมมีความพิถีพิถัน รวมทั้งความสวยงามของละคร และให้ความสำคัญกับรายละเอียดต่าง ๆ ในองค์ประกอบทุก ๆ ส่วน เป็นต้น หรือมุมมองในการทำงานที่แตกต่างไปจากผู้จัดละครคนอื่น ๆ ของเอ็กแซ็กท์ ในการทำละครที่คิดพล็อตเรื่องขึ้นมาเอง ซึ่งก็ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียงและได้รับการติดตามและการยอมรับจากผู้ชม ทางด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การควบคุมตนเองและการควบคุมคุณภาพของงานก็มีความสำคัญเช่นกัน ผู้จัดละครโทรทัศน์ทุกคนถือว่าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่จะต้องมืออยู่ในสามัญสำนึก การทำละครโทรทัศน์ให้กับผู้ชมนั้น จะต้องสอดแทรกในสิ่งที่ดี ๆ ให้กับผู้ชมหรือสังคมด้วย รวมทั้งในระหว่างการทำงานก็ต้องมีการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพของการทำงานเพื่อให้งานนั้นออกมาดีที่สุดในที่สุด

ส่วนการแข่งขันในการทำงานกับผู้จัดรายอื่น ๆ การนำตัวบ่งชี้ในข้อนี้ไปใช้ พบว่า ผู้จัดละครทุกคนไม่ได้มองการแข่งขันระหว่างผู้จัดด้วยกัน แต่เป็นการแข่งขันกันด้วยคุณภาพ แข่งขันกับคนดู และแข่งขันในการทำงานของตนเองที่ออกมามากกว่าจะเป็นการแข่งขันกับผู้จัดรายอื่น ๆ ดังนั้นการแข่งขันจึงอยู่ในระดับของสถานีมากกว่า ตัวบ่งชี้ในข้อนี้จึงควรนำไปศึกษากับทางสถานีโทรทัศน์ด้วย

ทางด้านความคิดเห็นของผู้ชมรวมทั้งนักวิจารณ์ ในทัศนะของผู้จัดละครนั้น การเขียนจดหมายหรือโทรศัพท์เข้ามาติชมหรือมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ นั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากเป็นเสียงสะท้อนจากผู้ชมกลับมายังผู้จัด ที่สามารถนำมาปรับใช้กับการทำงานในครั้งต่อไปได้ นอกจากนี้เสียงสะท้อนจากนักวิจารณ์ตามคอลัมน์ต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารก็ถือเป็นอีกมุมมองหนึ่งของการแสดงความคิดเห็นที่ผู้จัดละครได้รับเช่นกัน ซึ่งใน "การประเมินคุณค่าการทำงานของสื่อ" ของ McQuail กล่าวว่า ความคิดเห็นของผู้ชม เป็นผลที่ได้รับจากการทำงานของสื่อ การได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นผลตอบกลับจากสาธารณชน เพื่อใช้เป็นทางเลือกในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมต่อไป

ในเรื่องของมาตรฐานความเป็นต้นแบบ ในการผลิตละครโทรทัศน์นั้น ทั้งสถานีและผู้จัดต่างก็พยายามจะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ให้กับละครโทรทัศน์ เพื่อให้เป็นการไม่ซ้ำอยู่กับที่ ทั้งในเรื่องของความแปลกใหม่ในการแสดง เช่น ช่อง 3 พยายามหาเทคนิคใหม่ ๆ การเล่าเรื่องแบบใหม่ มาใช้ในขั้นตอนของกระบวนการผลิตอยู่ตลอดเวลาให้กับผู้จัดละครของช่อง ในเรื่องเนื้อหา ความไม่ยึดติดกับเนื้อหาเก่า ๆ นั้นก็ขึ้นอยู่กับนโยบายและความพร้อมในการทำงานของผู้จัด การเลือกเรื่องที่จะผลิตด้วย อย่างเช่น การทำละครที่คิดพล็อตเรื่องขึ้นมาเองของเอ็กแซ็กท์ ซึ่งจะต้องมีประเด็นที่น่าสนใจในการนำมาทำเป็นละคร ในขณะที่บริษัท ริโมเน่ จำกัด ของผู้จัดวราวุฒ เห็นว่า การทำละครที่นำเรื่องมาจากนวนิยายนั้นสามารถควบคุมให้อยู่ในสิ่งที่ต้องการได้มากกว่า หรือผู้จัดอย่างหทัยรัตน์ซึ่งเคยทำละครที่คิดจากพล็อตมาบ้างแต่เมื่อพบกับปัญหาและยังไม่พอใจกับงานที่ออกมา จึงหยุดทำเรื่องที่มาจากพล็อตไว้ก่อน เป็นต้น ในขณะที่ผู้จัดละครทางช่อง 7 ทั้งดาราวิติโอและกันตนา นั้นต้องรับนโยบายในการทำงานจากสถานี สถานีจะเป็นผู้เลือกเรื่องมาให้ผลิต แต่อย่างไรก็ตาม ผู้จัดละครเองก็พยายามนำเทคนิคและเครื่องมือใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการผลิตเพื่อให้เกิดความแปลกใหม่มากขึ้น แต่สำหรับการผลิตละครของกันตนาทางช่อง 5 ในฐานะผู้เช่าเวลา ความเป็นอิสระในการทำงาน ทำให้กันตนาสามารถนำเสนอในสิ่งที่แปลกใหม่หรือดึงดูดใจให้กับผู้ชมได้มากกว่า และในฐานะที่อยู่ในวงการละครโทรทัศน์มานาน จึงได้มีการคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ให้กับวงการจนเป็นต้นแบบของการผลิตละครโทรทัศน์หลาย ๆ อย่างเช่น เป็นต้นแบบในการผลิตละครสะท้อนปัญหาสังคม หรือเป็นต้นแบบในด้านเทคนิคการถ่ายทำต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ทั้งสถานีและผู้จัดต่างก็พยายามปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการนำเสนอในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อดึงดูดใจให้ผู้ชมติดตามชมละครของตนเองให้มากที่สุด

สำหรับเนื้อหาของละครโทรทัศน์นั้น เกณฑ์ในเรื่องของ จริยธรรมทางสังคมและคุณค่าทางการเมืองของเนื้อหา การเลือกเรื่องที่จะนำมาทำเป็นละครโทรทัศน์นั้นมีความสำคัญต่อสถานีและต่อผู้จัดในเชิงธุรกิจเป็นอย่างมาก การเลือกเรื่องนอกจากขึ้นอยู่กับรสนิยม ความชอบของผู้จัดแล้ว จะต้องเลือกเรื่องที่ดีว่าเป็นที่ต้องการของตลาดผู้ชมด้วยจึงจะได้รับการอนุมัติให้ผลิต เนื้อหาของละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะมีอยู่ไม่กี่แนว ซึ่งนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว สถานีหรือผู้จัดก็พยายามสอดแทรกสาระและแง่คิดให้กับผู้ชมด้วย สำหรับเนื้อหาที่ให้คุณค่าทางจริยธรรม ส่งเสริมสังคมหรือมีคุณค่าทางด้านการเมืองนั้นก็มีการนำเสนออยู่บ้าง เช่น ละครโทรทัศน์ของกันตนา เป็นต้น ผู้จัดบางรายนั้นอยากจะนำเสนอเรื่องราวหรือเนื้อหาใหม่ ๆ ให้กับผู้ชม แต่เมื่อทำออกมาแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ไม่ได้ได้รับความนิยมจากผู้ชม รวมทั้งต้องระวังในเรื่องของกฎหมายเซ็นเซอร์ จึงทำให้เป็นข้อจำกัดในการเลือกเรื่องประการหนึ่งด้วย

สำหรับการนำเกณฑ์ ดังกล่าวนี้ไปใช้ศึกษากับผู้จัดละคร พบว่าเกณฑ์นี้มีความเป็นอัตวิสัย จึงควรนำเกณฑ์นี้ไปใช้ศึกษาจากผู้ชมละครโทรทัศน์ด้วย จึงจะได้มุมมองที่แตกต่างกัน

คุณค่าในการผลิตและคุณค่าทางวิชาชีพ ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการผลิตละครโทรทัศน์ เรื่องของงบประมาณที่ใช้หรือที่ได้รับในการผลิตนั้นย่อมส่งผลต่อคุณภาพของละครโทรทัศน์ที่ออกมาเช่นกัน ผู้จัดละครในฐานะผู้รับจ้างผลิต มักจะได้รับงบประมาณมาจากสถานี ซึ่งสถานีก็มักจะพิจารณาให้ตามความเป็นจริงและตามความเหมาะสม ถ้าเป็นละครที่ต้องมีการลงทุนซึ่งสถานีอาจต้องการทำขึ้นเพื่อคืนกำไรให้กับคนดู งบประมาณก็จะต้องมากกว่าละครฟอร์มธรรมดา บางครั้งถ้าควบคุมไม่ได้ ผู้จัดก็ต้องยอมขาดทุนบ้างเพื่อให้ผลงานออกมาดี ส่วนผู้จัดละครที่ต้องลงทุนเองทั้งหมดในการผลิตละคร การกำหนดงบประมาณก็ต้องขึ้นอยู่กับเรื่องที่จะทำด้วยเช่นกัน ทางด้านเทคนิคของการผลิตทั้งสถานีและผู้จัดต่างก็พยายามนำเทคนิคใหม่ ๆ ที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในกระบวนการผลิตละครมากขึ้น รวมทั้งการคัดเลือกดารานักแสดง ผู้เขียนบทและผู้กำกับ ต้องผ่านกระบวนการคัดเลือกจากผู้จัดแล้วเสนอไปยังสถานีอย่างกรณีของ ช่อง 3 หรือสถานีจะเป็นผู้กำหนดก็ตาม นอกจากจะพิจารณาจากความถนัดและความสามารถของผู้เขียนบทและผู้กำกับแล้ว ในการคัดเลือกดารานักแสดงที่จะมาเล่นนั้น จะมีการคัดเลือกนักแสดงจากความสามารถและความเหมาะสมของบทบาท รวมทั้งความมีชื่อเสียงของนักแสดงด้วย โดยเฉพาะตัวดารานักแสดง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม การเลือกนักแสดงนั้นก็มีการเลือกเรื่องแล้วจึงมากำหนดนักแสดง หรือการเลือกนักแสดงขึ้นมาก่อนแล้วจึงเลือกเรื่องที่จะมาทำ ขึ้นอยู่กับนโยบายของสถานีหรือของผู้จัดแต่ละคน ในปัจจุบันการคัดเลือกนักแสดงนั้นมีความเป็นสากลมากขึ้น คือมีการคัดเลือก การฝึกฝน การไปเรียนการแสดงเพื่อเตรียมตัวและเตรียมความพร้อมในการแสดงให้มากขึ้น สำหรับคุณค่าทางการผลิตและคุณค่าทางวิชาชีพในการพิจารณาเลือกโฆษณาของผู้อุปถัมภ์รายการนั้นก็เป็นเรื่องที่ให้ความสนใจด้วยเช่นกัน ละครบางเรื่องถ้ามีกระบวนการผลิตที่ไม่ดี ดาราที่แสดงไม่ดึงดูดใจ หรือละครไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร จำนวนการลงโฆษณาก็อาจจะน้อยลงบ้าง ซึ่งมีผลกลับมายังสถานีและผู้จัดละครที่จะต้องนำมาพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ละครโทรทัศน์เรื่องใดที่อยู่ในความนิยมของผู้ชม มีจำนวนผู้ชมสูงสุด หรือมีเรตติ้งสูงสุด อาจกล่าวได้ว่าเป็นความสำเร็จเชิงพาณิชย์หรือเชิงธุรกิจ ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่สามารถเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงคุณภาพของละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ๆ ได้ แต่เอเจนซี่ก็ได้ใช้เป็นปัจจัยสำคัญในการลงเวลาโฆษณา และช่วงเวลาของละครนั้นเป็นช่วง prime time และเป็นช่วงเวลาที่มีความต้อง

การมีมากกว่าจำนวนเวลาที่มีอยู่ การจัดสรรช่วงเวลานี้ของช่อง 3 และช่อง 7 จึงจัดสรรเป็น โครว์ด้าให้กับทางเอเจนท์ ซึ่งทางเอเจนท์มักจะลงโฆษณาในช่วงเวลานี้ เพราะเป็นเวลาที่คนดู โทรทัศน์มากที่สุด สัดส่วนของการลงจะมีมากหรือน้อยนั้น ก็พิจารณาจากแนว เนื้อหาของ ละครที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายของสินค้า คุณภาพของละครด้วย เพราะถ้าละครไม่ดี เอเจนท์ จะบอกผ่านไปยังฝ่ายขายเวลาของสถานีให้ปรับเปลี่ยนรายการต่อไป ส่วนการที่ละครของสถานี ได้รับรางวัลจากสถาบันต่าง ๆ นั้นไม่มีผลต่อการซื้อเวลาของเอเจนท์แต่อย่างใด และคำติชมหรือ การวิจารณ์จากผู้ชมและสื่อต่าง ๆ เอเจนท์ก็จะดูเป็นแนวโน้มว่าละครเรื่องนั้น ๆ มีผู้ชมให้ความสนใจและติดตาม ซึ่งก็อาจจะเป็นจุดที่น่าสนใจทำให้เลือกลงเวลาบ้างก็ได้

บทละครโทรทัศน์ ถือเป็นองค์ประกอบที่เป็นหัวใจสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ละครโทรทัศน์ที่ดีนั้น ส่วนหนึ่งก็มาจากบทละครโทรทัศน์ที่ดีด้วย ผู้เขียนบทจึงมีความสำคัญในฐานะ เป็นผู้ถ่ายทอดตัวหนังสือจากจินตนาการของผู้ประพันธ์มาเป็นบทละครโทรทัศน์ที่มีทั้งภาพและ เสียง และละครโทรทัศน์ในบ้านเราส่วนใหญ่ก็มักจะนำเรื่องจากนวนิยายมาทำเป็นละคร สำหรับ ละครโทรทัศน์เรื่องที่ถูกวิพากษ์มาเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ ทั้ง 10 เรื่อง ได้แก่ ทอฝันกับมาวิน , ทนายสี่เพลิง , นายชนมดัม , รัตนโกสินทร์ , นางละคร , ทองเนื้อเก้า , เรือนมยุรา , ทัดดาว มุชยา , คุณพ่อจอมซ่าและสัมปทานหัวใจ ซึ่งเป็นละครโทรทัศน์ยอดนิยม จากการสำรวจของสำนักวิจัย มติชน ละครโทรทัศน์ทั้ง 10 เรื่อง มีอยู่เพียงเรื่องเดียวที่เป็นการคิดพล็อตเรื่องขึ้นมาทำเป็นละคร คือ "ทอฝันกับมาวิน" นอกนั้นได้นำมาจากบทประพันธ์ในนวนิยายเรื่องต่าง ๆ และเมื่อวิเคราะห์ จากแก่นเรื่องทั้ง 6 ประเภทแล้ว พบว่า ละครทั้ง 10 เรื่องในช่วงที่ศึกษา ส่วนใหญ่จัดอยู่ใน ประเภท Love theme หรือละครที่มีแนวเรื่องเกี่ยวกับความรัก ซึ่งเป็นเนื้อหาที่พบในละคร โทรทัศน์มากที่สุดกว่าประเภทอื่น ๆ

เค้าโครงเรื่องของละคร (Plot) ละครที่เกิดจากการคิดพล็อตเรื่องขึ้นมาทำนั้น ผู้จัดหรือ ผู้เขียนบทจะต้องมีประเด็นที่ต้องการจะนำเสนอ ดังเช่น "ทอฝันกับมาวิน" ถกเถียงวาทิ วีรกรรม เป็นผู้วางเค้าโครงเรื่องร่วมกับ จิระวิทย์ สมบัติศิริ ซึ่งเป็นผู้เขียนบทด้วย ได้คิดพล็อตเรื่องจากตัว นักแสดงขึ้นมา โดยใช้ประเด็นเรื่องของครอบครัวระหว่างพ่อกับลูก และการได้ทำในสิ่งที่ตนเอง รัก ทำตามความใฝ่ฝันของคน มาผูกเป็นเรื่องราว อย่างมีขั้นตอนและมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผู้ เขียนบทได้รับการถ่ายทอดเทคนิคการเดินเรื่อง สีสันของละคร รวมทั้งการมีเวลาในการเตรียม งานรวมทั้งการเขียนบทเป็นเวลานาน ทำให้เกิดความชัดเจนและความแม่นยำในประเด็น ทำให้ ละครเรื่องนี้เป็นที่นิยมจากผู้ชม ส่วนละครเรื่องอื่น ๆ ทั้ง 9 เรื่องนั้น เป็นการนำมาจากนวนิยาย

ดังนั้นผู้เขียนบทจึงต้องนำพล็อตเรื่องนั้นมาขยายความสร้างเป็นโครงเรื่องรองเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นบทโทรทัศน์ที่สมบูรณ์ เพราะบางเหตุการณ์นั้นในนวนิยายอาจจะกล่าวไว้เพียงสั้น ๆ จึงต้องมีการขยายความ และลำดับเหตุการณ์ให้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผล แต่ยังคงคงพล็อตเดิมของเรื่องนั้นอยู่ อย่างกรณีของ "นายขนมต้ม" ผู้เขียนบทได้นำประเด็นรองของเรื่อง ความรัก ความสามัคคีของคนในชาติมาทำเป็นประเด็นหลักในละคร โดยที่ประเด็นหลักคือการสะท้อนภาพของคนไทยสามัญชนที่สร้างคุณงามความดีให้กับแผ่นดินถูกทะเลาะไป อาจเป็นเพราะประเด็นรองนั้นสามารถเป็นสีสันของทางละครมากกว่า จึงทำให้ผู้ประพันธ์ไม่ค่อยพอใจนัก แต่สำหรับละครบางเรื่องอย่าง "รัตนโกสินทร์" ผู้เขียนบทได้ขยายความในบางตอนของเรื่อง ให้มีความสมบูรณ์ ชัดเจนมากขึ้นเพื่อให้ผู้ชมได้ติดตามไปอย่างเข้าใจ เช่น ฉากการว่าความของ "พ่อพิง" การค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมจึงมีความสำคัญ รวมทั้งการใส่ใจในรายละเอียดเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ทำให้บทละครโทรทัศน์มีความสมบูรณ์มากขึ้น

สำหรับตัวละครและการวางนิสัยของตัวละคร ผู้เขียนบทส่วนใหญ่จะคงคาแรคเตอร์ของตัวละครเอาไว้ โดยที่แนวหรือสไตล์ของเรื่องจะเป็นตัวกำหนดมาอยู่แล้ว ละครในแนว melodrama อย่าง "ทัดดาว นุชชา" หรือละครเรื่อง "เรือนมยุรา" ตัวละครจะค่อนข้างเป็นแบบฉบับที่ตายตัว ละครที่มาจากบทประพันธ์ของ "ใบตัน" เช่น "ทองเนื้อเก้า" และ "สัมปทานหัวใจ" ตัวละครจะค่อนข้างสมจริง ก็จะถ่ายทอดไปตามนั้นเพื่อให้คงตามเรื่องเดิม ส่วนตัวละครบางตัวที่มีบทบาทสำคัญ ผู้เขียนบทจะมีการเพิ่มเติมบทเพื่อให้มีการเดินเรื่องหรือเป็นการเสริมแก่นของเรื่องให้ชัดเจนขึ้นหรือสร้างสีสันให้กับละครมากขึ้น

ความคิดที่สอดแทรกในละคร เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ละครโทรทัศน์เรื่องนั้นมีคุณค่ามากขึ้น ส่วนใหญ่นวนิยายเกือบทุกเรื่องผู้ประพันธ์จะสอดแทรกแง่คิดเอาไว้ในเนื้อหาลงแล้ว ดังนั้นจึงอยู่ที่ผู้เขียนบทจะนำเสนอให้กับผู้ชมได้ชัดเจนเพียงใด เช่น "ทนายสี่เหลี่ยม" แง่คิดที่ต้องการสอดแทรกจะอยู่ในเรื่องราวที่ดำเนินตลอดทั้งเรื่องที่ตัวละครพูดถึง เช่นเดียวกับ "คุณพ่อจอมซ่า" ผู้เขียนบทจึงถ่ายทอดโดยยึดตามบทประพันธ์ ละครบางเรื่อง เช่น "ทัดดาว นุชชา" ซึ่งผู้เขียนบทคือ ศัลยา สุระนิวัติเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีพล็อตหรือให้แง่คิดอะไรมากนัก แต่ผู้เขียนก็พยายามสอดแทรกในเรื่องของความคิดและความอดทนเข้าไป

ในเรื่องของการถ่ายทอดเรื่องราว ความคิดของผู้ประพันธ์ผ่านบทสนทนานั้น นวนิยายบางเรื่อง ใช้การเดินเรื่องด้วยคำพูด ซึ่งเหมือนกับละครโทรทัศน์ที่เดินเรื่องด้วยคำพูดเช่นกัน "คุณ

พอจอมซ่า" ก็เป็นนวนิยายในแนวกึ่งกึ่ง สนุกสนานที่มีการเดินเรื่องด้วยคำพูด จึงค่อนข้างง่ายสำหรับผู้เขียนบท เพียงแต่เปลี่ยนจากส่วนที่เล่ามาเป็นคำพูด และใส่มุขตลกเพิ่มเติมลงไปในส่วนที่หนังสือนั้นอาจจะขาดหายไป สำหรับ "ปราณประมุข" ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์เรื่อง "สัมปทานหัวใจ" นั้นก็ได้ถ่ายทอดความคิดของผู้ประพันธ์ในเรื่องของผู้หญิงที่มีลึทธิคิด มีลัทธิเลือก มีลัทธิในการตัดสินใจในชีวิตของตนเอง ซึ่งตรงกับใจของผู้เขียนบทด้วย ผู้เขียนบทจึงจัดสรรบทสนทนาให้ให้ออกมาอย่างตรงใจที่สุด ส่วน "ทัตดาว บุชญา" เป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาออกโบราณ ผู้เขียนบทยังคงโครงเรื่องเดิมเอาไว้ตามบทประพันธ์ แต่ก็ได้มีการปรับบทสนทนาให้มีความเหมาะสมกับยุคสมัยมากขึ้น

การนำเสนอภาพผ่านบทละครอย่างมีศิลปะ โดยการถ่ายทอดบทบาทของตัวละครด้วยใบหน้า ทำทางด้วยความเหมาะสมนั้น ผู้เขียนบทส่วนใหญ่จะรู้ล่วงหน้าว่า ดารา นักแสดงคนใดมาเป็นผู้รับบทตัวละครตัวไหน ผู้เขียนบทจึงสามารถเขียนบทหรือถ่ายทอดคำพูดหรือภาพออกมาให้เหมาะสมโดยดูที่ความสามารถในการถ่ายทอดของนักแสดงผู้นั้นด้วย ผู้เขียนบท เช่น นลินี สีตะสุวรรณ ที่เป็นผู้ช่วยผู้กำกับละครเรื่อง "เรือนมยุรา" ด้วยนั้น ก็สามารถที่จะคอยควบคุมหรือกำกับการแสดงของนักแสดงให้ถ่ายทอดออกมาอย่างเหมาะสม ซึ่ง "ปราณประมุข" ก็ได้ให้ความสำคัญในจุดนี้เช่นกันโดยเห็นว่า ผู้เขียนบทต้องมีความชัดเจนในเรื่องนี้ เพราะถ้าผู้กำกับหรือนักแสดงเกิดความสงสัยในบทบาทหรือความรู้สึกที่ต้องแสดงออก ผู้เขียนบทต้องสามารถอธิบายได้ สำหรับ ศัลยา สุระนิวัตต์นั้น จะมีการเขียนถึงการแสดงของนักแสดงแต่ละคนลงไปในบทให้กับนักแสดงตัวนั้น ๆ ว่าถ่ายทอดบทบาทออกไปได้เหมาะสม มากน้อยเพียงใด

สำหรับความเหมาะสมกับสถานการณ์นั้น ละครโทรทัศน์บางเรื่องนั้นเป็นเรื่องราวในสมัยก่อน ได้แก่ "เรือนมยุรา" "รัตนโกสินทร์" และ "นายขนมต้ม" ความสัมพันธ์ของเนื้อหาต่อเหตุการณ์ร่วมสมัยนั้นอาจจะไม่ได้รับจากละครโทรทัศน์ 3 เรื่องนี้ แต่สามารถมองถึงในเรื่องของการถ่ายทอดอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ซึ่ง "รัตนโกสินทร์" เป็นละครโทรทัศน์ที่มีการค้นคว้าข้อมูลอย่างละเอียด มีความประณีตในการผลิต การจำลองฉากต่าง ๆ ที่ค่อนข้างมีความสมบูรณ์รวมทั้งการถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างละเอียดและเหมาะสม ชัดเจน ละครที่มีเนื้อหาโบราณอย่าง "ทัตดาว บุชญา" ผู้เขียนบทก็ได้มีการปรับบทสนทนาในเรื่องให้มีความเหมาะสมและร่วมสมัยมากขึ้น หรือละครเรื่อง "คุณพ่อจอมซ่า" นั้นก็เป็นละครที่มีเนื้อหาที่ให้ความสนุกสนานและความขบขันเหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองที่กำลังเครียดจากสภาวะเศรษฐกิจ และเป็นละครที่ไม่มีพิษมีภัย ผู้ชมจึงได้รับความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจจากละครเรื่องนี้

นอกจากเนื้อหาของละครโทรทัศน์แล้ว ความประณีตและคุณภาพของกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ ก็นับว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญเช่นกัน ในขั้นตอนของกระบวนการผลิตเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสถานีโทรทัศน์และผู้จัดละคร นโยบายในการผลิตละครที่สถานีโทรทัศน์หรือผู้จัดได้กำหนดเอาไว้นั้นมีผลต่อละครโทรทัศน์ที่ออกมา นโยบายของช่อง 3 นั่นคือ การเลือกเรื่องหรือการคัดเลือกนักแสดงโดยจะเลือกผู้ที่เหมาะสมกับคาแรคเตอร์ สนใจในคุณภาพและฝีมือของนักแสดงเป็นหลักมากกว่า สำหรับเรื่องหรือเนื้อหาถึงแม้ว่าจะมีขีดจำกัดที่ทำให้เนื้อหานั้นวนเวียนอยู่ไม่กี่แนว ก็จะไม่หันไปในเรื่องของการพัฒนาและความพิถีพิถันทางด้านโปรดักชั่น ส่วนผู้จัดละครของช่อง 3 นโยบายในการทำงานนั้นขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้จัดแต่ละคน เช่น บริษัท รีโมเน่ จำกัดของผู้จัดวราวุฒ มีนโยบายของการทำละครที่ต้องสนุก ไม่ว่าจะเป็นแนวไหนก็ตาม ส่วนบริษัท พรินท์ โปรดักชั่น จำกัด ของผู้จัดหทัยรัตน์จะผลิตละครในแนวที่ตนเองถนัดคือ แนวรัก สนุกสนาน ส่วนช่อง 5 ซึ่งไม่ได้เน้นการแข่งขันทางด้านละครโทรทัศน์ นโยบายของละครโทรทัศน์จึงอยู่ที่ผู้จัดละครมากกว่า เช่น เอ็กแซ็กท์มีนโยบายในการผลิตละครหลายรูปแบบ โดยเน้นไปที่การคิดพล็อตเรื่องมาทำเป็นละคร กันตนาก็จะยึดแนวสร้างสรรค์เป็นหลัก สำหรับช่อง 7 การผลิตละครโทรทัศน์ของผู้จัดอย่างกันตนานและดาราวีโอนั้นขึ้นอยู่กับนโยบายของสถานี ซึ่งเป็นผู้กำหนดเรื่อง หรือตัวแสดงมาให้ ผู้จัดละครจะต้องทำตามที่สถานีกำหนด

การเลือกเรื่องหรือเนื้อหาที่จะสร้างนั้นก็ขึ้นอยู่กับนโยบายดังที่กล่าวมาแล้ว ทางช่อง 3 จะพิจารณาเรื่องและเนื้อหาที่ผู้จัดเสนอขึ้นมา ซึ่งผู้จัดละครของช่อง 3 นั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก ความหลากหลายในการเลือกเรื่อง เนื้อหาของผู้จัดที่เสนอมาจึงมีมากกว่า ผู้จัดละครจะเลือกเรื่องจากกรณีขบและความชอบส่วนตัว รวมทั้งมองเห็นทางที่สามารถนำมาทำเป็นละคร และคาดว่าจะเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชมได้ สถานีก็จะพิจารณาเรื่องที่เมื่อทำเป็นละครแล้วต้องสนุก รวมทั้งต้องมีประโยชน์ต่อสังคมด้วย บางครั้งปัญหาในการเลือกเรื่องที่มาทำเป็นละครนั้นอยู่ที่การแย่งชิงบทประพันธ์ ผู้จัดละครอย่างเอ็กแซ็กท์จึงหลีกเลี่ยงปัญหาด้วยการคิดพล็อตเรื่องขึ้นมาทำเป็นละคร ทางด้านช่อง 7 สถานีจะมีการชิงบทประพันธ์เก็บไว้ในมือ เพื่อนำมาให้ผู้จัดละครผลิต แต่อย่างไรก็ตามผู้จัดก็มีสิทธิในการที่จะเสนอเรื่องที่ต้องการจะทำได้ ซึ่งปัจจุบันช่อง 7 ได้เปิดกว้างให้กับผู้จัดมากขึ้น

การกำหนดตัวผู้ร่วมงานที่สำคัญ เช่น ผู้เขียนบท ผู้กำกับ จะเป็นหน้าที่ของผู้จัดละคร ในการคัดเลือกจากความเหมาะสม ความสามารถ ความถนัดในการเขียนบทหรือกำกับละครในแนวนั้น ๆ แล้วสถานีจะเป็นผู้ร่วมพิจารณา ซึ่งส่วนใหญ่ผู้จัดละครบางคนอาจจะมียิมผู้เขียนบท

รวมทั้งทีมผู้กำกับของตนเอง เช่น กันตนา ดาราวิดีโอ และเอ็กแซ็กท์ หรือผู้จัดบางคนก็จะจ้างผู้เขียนบทหรือผู้กำกับอิสระที่มีความคุ้นเคยกันมาร่วมงาน

ส่วนการคัดเลือกตัวแสดงที่เหมาะสมนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะตัวนักแสดงนำในเรื่อง ซึ่งถือว่าเป็นจุดขายที่สำคัญอย่างหนึ่งของละคร สถานีและผู้จัดต่างจึงให้ความสำคัญ การคัดเลือกนักแสดงนั้นนอกจากจะเลือกที่ความเหมาะสมของบทบาทแล้ว ความมีชื่อเสียงของนักแสดงก็มีส่วนที่ทำให้ละครเรื่องนั้นได้รับความนิยม ขึ้นอยู่กับว่าจะเน้นทางด้านไหน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับคิวหรือเวลาของนักแสดง ที่บ่อยครั้งการเลือกนักแสดงที่เหมาะสมกับบทบาทมารับบท แต่ไม่สามารถมีเวลาให้ได้ ก็ต้องเลือกนักแสดงคนอื่นแทนซึ่งอาจจะไม่เหมาะสมกับบทบาทมากนักมาแสดง รวมทั้งเรื่องสังกัดของดารา อย่างช่อง 7 จะมีนักแสดงหลายคนที่อยู่ในสังกัดและเป็น "ตัวนโยบายของช่อง" บางครั้งจึงทำให้ตัวดารานั้นเป็นตัวกำหนดเรื่องที่จะมาทำเป็นละคร ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ วิระ สุภะ พบว่า ลักษณะการคัดเลือกนักแสดงของผู้จัดแต่ละบริษัท มีหลักเกณฑ์ที่คล้ายกัน คือ 1. ความเหมาะสมของบทบาท 2. คิวหรือเวลาที่เหมาะสำหรับการถ่ายทำ 3. ความเหมาะสมด้านการตลาด

ทางด้านความพึงพอใจในการถ่ายทำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของมุมกล้อง การจัดแสง ฯลฯ ทางช่อง 3 นั้นจะมีการคุมเข้มในขั้นตอนของกระบวนการผลิตอยู่แล้ว มีการจัดส่งทีมงานของสถานีเข้าไปร่วมงานกับผู้จัด มีการแนะนำหรือจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือที่ทันสมัยในการถ่ายทำให้กับทีมงานของผู้จัดเพื่อคุณภาพของการผลิต และผู้จัดเองส่วนใหญ่ก็จะมาควบคุมและดูแลการทำงานด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตามนโยบายในการผลิตละครของช่อง 3 นั้นเป็นการผลิตละครที่ต้องมีการถ่ายทำเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงจะนำออกอากาศ ความพึงพอใจจึงสามารถทำได้อย่างเต็มที่และมีเวลาในการตรวจสอบความถูกต้อง ในขณะที่ช่อง 7 (แต่เดิม) มีนโยบายในการผลิตละครที่ถ่ายทำไปออกอากาศไป ประกอบกับมีผู้จัดอยู่เพียง 2 รายคือ กันตนาและดาราวิดีโอ ทำให้ละครที่ผลิตบางครั้งไม่ทันออกอากาศ การเร่งรีบผลิตจึงเกิดขึ้น ทำให้ความประณีตและความพึงพอใจในการถ่ายทำนั้นมีน้อยลง คุณภาพของละครจึงยากที่จะเกิดขึ้น

ในเรื่องของความถูกต้องสมจริงของฉาก สถานที่ เสื้อผ้า และเครื่องแต่งกาย ผู้จัดละครจะต้องใช้เวลาในการเตรียมงานรวมทั้งมีทีมงานที่ดี โดยเฉพาะในการทำละครแนวพีเรียด ผู้จัดละครจะต้องมีการค้นคว้าหาข้อมูลที่ถูกต้องและตรงตามยุคสมัย ความสมจริงจึงมีความสำคัญมากที่สุด ผู้จัดบริษัท วีโมเน จำกัด คือ วราวุธนั้นถือว่าเป็นผู้จัดละครที่ให้ความประณีต ความ

พิถีพิถันในเรื่องของความถูกต้อง สมจริง การจัดหาจากหรือสถานที่ที่มีความสวยงาม รวมทั้งการเลือกสถานที่เมื่อเดินทางไปถ่ายทำยังต่างประเทศ ละครทุกเรื่องที่เกิดออกมาจึงมีความสวยงาม ส่วนผู้จัดคนอื่น ๆ เช่น บริษัท พรินซ์ โปรดักชั่น จำกัด อย่างหทัยรัตน์ อมตวณิชย์ ก็จะมาดูแลงานในส่วนของการจัดหาเสื้อผ้า สถานที่และอุปกรณ์ประกอบฉากด้วยตัวเองเพื่อให้ได้ในเรื่องที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการ สำหรับผู้จัดละครค่ายอื่น ๆ เช่น กันตนา ดาราวิดีโอ หรือ เอ็กแซ็กท์ก็ให้ความสำคัญในส่วนนี้เช่นกัน แม้ว่าตัวผู้จัดจะไม่ได้ลงมาควบคุมดูแลทุกขั้นตอน แต่ก็มีส่วนที่มีประสบการณ์เป็นผู้จัดหาและดูแลความถูกต้องสมจริง

สำหรับการคัดเลือกเพลงนำหรือเพลงประกอบละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ละครนั้นมีความน่าสนใจและน่าติดตามมากขึ้น และในปัจจุบันได้กลายเป็นธุรกิจของการทำเพลงประกอบละครไปแล้วนั้น การคัดเลือกเพลงนำละครนั้นมีอยู่หลายกรณี กล่าวคือ บางครั้งผู้จัดจะเป็นผู้จ้างนักแต่งเพลง เพื่อแต่งเพลงให้กับละครของตนโดยเฉพาะ เพลงที่ได้ก็จะตรงตามที่ต้องการและเหมาะสมกับละคร บางครั้งก็เกิดจากการที่มีนักแสดงในสังกัดของค่ายเพลงนั้นมาแสดงละคร ค่ายนั้นก็จะขอเป็นผู้ทำเพลงนำละครหรือเพลงประกอบละครเรื่องนั้นเอง เพลงบางเพลง จึงเกิดธุรกิจการรวบรวมเพลงมาขาย ซึ่งผู้จัดเองก็ไม่ได้รับผลประโยชน์จากตรงนี้ แต่ก็มีผู้จัดละครอย่างเอ็กแซ็กท์ที่มีการทำเพลงนำและเพลงประกอบละครเป็นธุรกิจอย่างจริงจัง ซึ่งก็มองว่าไม่ได้เป็นเรื่องที่เสียหายแต่อย่างใด เพราะเพลงกับละครนั้นไปด้วยกันเสมอ สิ่งที่สำคัญคือ เพลงนำหรือเพลงประกอบละครนั้นจะต้องมีความไพเราะ มีเนื้อหาที่เหมาะสมและเกี่ยวข้องกับละครและไม่ยึดเยียดให้กับผู้ฟังจนเกินไปนัก จึงจะทำให้เพลงนั้นมีคุณค่าที่แท้จริง

ในการนำเกณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้นไปใช้สัมภาษณ์ผู้ส่งสารหรือผู้จัดละครนั้น พบว่า เกณฑ์หรือตัวบ่งชี้บางตัว เช่น เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ จริยธรรมของเนื้อหานั้น ผู้จัดละครจะตอบคำถามแบบเข้าข้างตนเอง ดังนั้นควรจะนำไปใช้วัดกับฝ่ายอื่น ๆ ด้วย เช่น ผู้รับสาร หรือ การวิเคราะห์จากเนื้อหา จะทำให้ข้อมูลนั้นมีมุมมองที่หลากหลายและเที่ยงตรงมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่า เกณฑ์ที่ดีที่สุดหรือน่าสนใจสำหรับการศึกษาคคุณภาพของละครโทรทัศน์ คือ เกณฑ์ในเรื่องความเป็นมืออาชีพ และเกณฑ์เรื่องความประณีตและคุณภาพของกระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ เพราะเกณฑ์ทั้ง 2 นี้จะสะท้อนถึงคุณภาพออกมาให้เห็นเด่นชัด คือ ผลงานละครโทรทัศน์ที่ปรากฏต่อสายตาผู้ชมนั่นเอง ส่วนเกณฑ์เรื่องมาตรฐานความเป็นต้นแบบ และเกณฑ์เรื่องจริยธรรมทางสังคมและคุณค่าทางการ

เมืองของเนื้อหานั้น พบว่าเป็นเกณฑ์ที่ยังใช้ได้ไม่ตึงสำหรับละครโทรทัศน์ของไทย เนื่องจากเนื้อหาของละครโทรทัศน์ยังคงมีรูปแบบเดิมอยู่มาก และพัฒนาไปได้ช้ากว่าเทคนิคของกระบวนการผลิตที่มีความทันสมัยมากขึ้น

ความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมต่อเนื้อหาและคุณภาพของละครโทรทัศน์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมต่อเนื้อหาและคุณภาพของละครโทรทัศน์ โดยนำเกณฑ์หรือตัวบ่งชี้คุณภาพของละครโทรทัศน์ที่ได้กรอบแนวคิดต่าง ๆ มาใช้ศึกษากับผู้ชมละครโทรทัศน์ ด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) กับกลุ่มผู้ชมในระดับล่าง ซึ่งผู้วิจัยได้จัดการสนทนากลุ่มทั้ง 4 กลุ่มในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ กัน ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา , กลุ่มลูกจ้างในโรงงาน , กลุ่มแม่ค้าในตลาด และกลุ่มแม่บ้านรวมทั้งพนักงานในระดับเสมียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาของละครโทรทัศน์

ผลที่ได้จากการสนทนากลุ่มพบว่า เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่ผู้ชมละครทุกกลุ่มส่วนใหญ่ชื่นชอบและติดตามชม คือละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาในแนวตลก นวนิยาย และโรแมนติก โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน เนื่องจากวัยของกลุ่มตัวอย่างนั้นยังอยู่ในวัยเรียนและเป็นวัยรุ่น จึงต้องการความบันเทิงในการชมละครโทรทัศน์มากกว่าเหตุผลทางด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง "การเปิดรับชมละครโทรทัศน์กับการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนาของตนเองและนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร นครและปริมณฑล ของ ศรียรัตน์ นิลรัตน์ พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิง ชอบดูละครที่มีเนื้อหาประเภทตลก เบาสมองมากที่สุด นอกจากนี้ ผู้ชมยังชอบชมละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาแนวชีวิต ซึ่งมีสาระ ให้คิดเตือนใจ รวมทั้ง แนวรัก ละครเก่า ๆ ในแนวแนวพีเรียด ละครผี สยองขวัญ และละครบู๊แอ็คชั่นบ้าง แต่ไม่ว่าจะเป็นละครในแนวไหนนั้น ความสนุกของละครจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

อย่างไรก็ตาม ผู้ชมส่วนใหญ่ก็อยากจะให้ละครโทรทัศน์มีเนื้อหาในแบบที่ตนเองชอบ รวมทั้งละครที่มีเนื้อหาสาระ ให้ข้อคิดและคิดเตือนใจแก่ผู้ชมด้วย

2. กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์

นอกจากเนื้อหาของละครโทรทัศน์ ผู้ชมยังให้ความสำคัญและให้ความสนใจในกระบวนการผลิตละคร ในเรื่องของตัวนักแสดง ดารา จาก สถานที่ เพลงประกอบละคร ฯลฯ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ชมส่วนใหญ่จะให้ความสนใจในการดูตัวดารา นักแสดง มากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนจะชื่นชอบดารารายๆ ถ้าละครโทรทัศน์เรื่องใดมีดาราที่ตนชื่นชอบแสดง ก็จะไปติดตามชม นอกจากนั้นก็ให้ความสนใจกับฉาก สถานที่ในการถ่ายทำที่มีความสวยงาม รวมทั้งเพลงประกอบละครที่ไพเราะ บางคนจะให้ความสนใจในกระบวนการผลิตที่ประกอบกันทุก ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นตัวดาราที่แสดง จาก เสื้อผ้า เพลงประกอบละคร เนื่องจากมีความคิดเห็นขององค์ประกอบทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นตัวดารา จาก สถานที่ เสื้อผ้า มีความสำคัญเท่าเทียมกันหมดทุกอย่างต้องมีความกลมกลืนกัน โดยเฉพาะฉาก สถานที่นั้นจะให้ความสนใจเมื่อชมละครเก่า ๆ แนวพีเรียด เพื่อดูความสมจริง

3. คุณภาพของละครโทรทัศน์

ผู้ชมละครโทรทัศน์ทุกกลุ่มส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า คุณภาพของละครโทรทัศน์มีมากขึ้นกว่าเก่า ทั้งในเรื่องของเทคนิค การถ่ายทำ จาก มีการลงทุน มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ทำให้ละครโทรทัศน์มีความสมจริงมากขึ้น แต่ก็ยังขาดความสมจริงและความพิถีพิถันในบางจุดทำให้ผู้ชมยังจับผิดอยู่ได้ ส่วนทางด้านเนื้อหาหรือแนวของละครโทรทัศน์นั้นยังวนเวียน ซ้ำ ๆ ของเดิมอยู่บ้าง ซึ่งผู้ชมก็ยังต้องดูอยู่ จึงอยากให้มีละครในแนวที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกใหม่ ๆ ให้กับผู้ชม

4. การยอมรับในผลงานที่ผ่านมา

การติดตามชมละครโทรทัศน์เนื่องจากความชื่นชอบในการทำงานของผู้จัดละครนั้น ผู้ชมส่วนใหญ่จะติดตามชมละครของผู้จัดมากกว่าหนึ่งค่าย บางคนติดตามโดยที่ไม่เจาะจงว่าเป็นของผู้จัดรายใด กลุ่มผู้ชมที่เป็นนักเรียนในระดับอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นวัยรุ่น จะชื่นชอบและติดตามชมละครของเอ็กแซ็กท์ ด้วยเหตุผลว่าผลิตละครดี มีคุณภาพ และผู้จัดรายชู้ เนื่องจากมีความพิถีพิถันและประณีตในเรื่องของฉากที่สวยงาม การไปถ่ายทำที่ต่างประเทศ เสื้อผ้าที่สวยงาม เป็นต้น รวมทั้งละครแบบสะท้อนชีวิตของกันตนา ในขณะที่กลุ่มลูกจ้างนั้นจะไม่เน้นหรือ

ระบุถึงความชื่นชอบในผู้จัดละคร แต่จะเลือกชมละครจากช่อง คือจะชมได้ทุกเรื่องในช่องนั้น ๆ ที่มีให้ชม สำหรับเหตุผลที่เลือกชมจากช่องนั้นเป็นเพราะปัญหาในการรับสัญญาณภาพไม่ชัด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ชมละครโทรทัศน์ในกลุ่มของแม่ค้า จะติดตามชมละครโดยไม่เน้นหรือสนใจว่าเป็นผู้จัดรายใดหรือว่าใครทำ และบางคนก็ไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้จัด

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้จัดละครเป็นเกณฑ์ที่สำคัญประการหนึ่งให้ผู้ชมให้ความสำคัญ โดยเฉพาะผู้จัดละครที่ผลิตละครได้ตรงกับความสนใจของผู้ชมได้มากที่สุด

ละครโทรทัศน์ในปัจจุบันเป็นรูปแบบของความบันเทิงที่เปิดกว้างสำหรับคนส่วนใหญ่ เพราะกลุ่มผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ขยายตัวไปสู่คนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ดังนั้นละครโทรทัศน์จึงมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่ามีบทบาทหน้าที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ชมและสังคม

จากหนังสือ "มายาพินิจ" ของกาญจนา แก้วเทพ ได้กล่าวว่า ละครโทรทัศน์เป็นเรื่องราวที่ปรากฏอยู่ในโลกแห่งสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่กลั่นมายาคติ (Myth) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะขาดไม่ได้ในโลกแห่งความเป็นจริงของมนุษย์ เนื่องจากมายาคติได้ทำหน้าที่ประจักษ์ของครีษทิกซ์ที่ทักซ์รักษาโลกแห่งความเป็นจริงเอาไว้ในหลาย ๆ ทาง โดยแบ่งหน้าที่เป็น 2 ระดับคือ หน้าที่ต่อปัจเจกบุคคล และหน้าที่ต่อสังคมโดยส่วนรวม จากหน้าที่ทั้ง 2 ระดับ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาว่าผู้ชมละครโทรทัศน์กลุ่มต่าง ๆ ได้รับสิ่งเหล่านี้จากกรรมละครโทรทัศน์อย่างไรบ้าง

หน้าที่ต่อปัจเจกบุคคล

1. ละครโทรทัศน์ช่วยตอบสนองความต้องการหลายอย่างในชีวิตของปัจเจกชนที่ไม่มีความหวังจะบรรลุได้ในโลกแห่งความเป็นจริง ให้สามารถทะลุเป้าหมายในโลกแห่งความฝัน เนื่องจาก "ชีวิตที่กำลังเป็น" และ "ชีวิตที่อยากเป็น" ของคนเรานั้นมักจะมีช่องว่างที่ห่างกันเสมอ ในละครโทรทัศน์หลาย ๆ เรื่องตัวละครพระเอก-นางเอกมีชีวิตที่ร่ำรวยสุขสบาย แต่ในชีวิตจริงของคนเรานั้นไม่ได้เป็นอย่างในละคร เมื่อดูละครแล้วมีการจินตนาการว่าเราเป็นอย่างนั้นบ้าง ผู้ชมละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่าละครโทรทัศน์สามารถตอบสนองความต้องการเหล่านี้ได้ เช่น คิดว่ามีชีวิตที่สุขสบาย ความเป็นอยู่ที่ดี ร่ำรวยเหมือนในละคร หรือจินตนาการว่าตนเองมีความสุขเหมือนพระเอก-นางเอกในละครเรื่องที่อยู่ การชม

ละครทำให้ผู้ชมได้จินตนาการไปตามเรื่องราวในละคร แม้ว่าจะไม่เป็นความจริง แต่ก็ทำให้ผู้ชมมีความสุขในโลกของละครได้ชั่วคราวช่วยยาม

2. การแก้ไขความขัดแย้ง ที่ไม่อาจจะแก้ไขได้ในโลกแห่งความจริง ให้สามารถแก้ไขได้ในโลกแห่งจินตนาการ ในชีวิตจริงของผู้ชมบางคนนั้นมีปัญหา พบอุปสรรค ไม่ราบรื่น แต่ชีวิตในละครนั้นสามารถจัดการกับความขัดแย้ง จนมีชีวิตที่มีความสุข สมหวัง ซึ่งละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะจบลงด้วย happy ending ละครโทรทัศน์จึงช่วยบรรเทาความขัดแย้งให้ทุเลาเบาบางได้ กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ชมละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ได้รับในสิ่งเหล่านี้ โดยมีความคิดเห็นว่าละครสามารถช่วยแก้ไขความขัดแย้งนี้ไปได้ชั่วขณะหนึ่ง ทำให้ลืมความทุกข์ไปได้บ้าง แต่ในชีวิตจริงก็ต้องดำเนินต่อไป อย่างไรก็ตามละครโทรทัศน์ที่จบแบบสมหวัง ผู้ชมจะชอบมากกว่า และอยากให้ชีวิตจริงเป็นอย่างในละครบ้าง

3. ช่วยทำให้ปัญหาบางอย่างในชีวิตของคนเราได้ผ่อนคลายไปโดยปริยายจากการเห็นตัวอย่างในละคร เพราะปัญหาบางอย่างของคนเรานั้น บางครั้งเกินขีดความสามารถที่จะแก้ไข แต่เมื่อได้เห็นปัญหาของคนอื่นในละครที่คล้ายคลึงกันหรือหนักหนาสาหัสกว่าเรา ทำให้เราเกิดความรู้สึกว่าปัญหาของเราได้ผ่อนคลายไปโดยปริยาย บทบาทหน้าที่ของละครในข้อนี้กลุ่มตัวอย่างผู้ชมละครเห็นด้วยกับประเด็นนี้ เนื่องจากดูปัญหาที่เกิดขึ้นในละครแล้วนำมาเปรียบเทียบกับปัญหาของตนที่อาจจะน้อยกว่า ทำให้รู้สึกผ่อนคลายไปได้ และมีกำลังใจที่จะต่อสู้ต่อไป และละครโทรทัศน์บางเรื่องยังให้ข้อคิดที่ดีในการดำเนินชีวิตแก่ผู้ชมอีกด้วย

หน้าที่ต่อสังคม

1. มาตรฐานในละครช่วยทำหน้าที่ยึดส่วนเสี้ยวหนึ่งของสังคมที่แตกร้าออกจากกันให้เข้ามารวมกันเป็นหนึ่งได้ ความแตกร้าในละครโทรทัศน์ก็เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับความแตกร้าที่มีอยู่ในชีวิตจริง ละครโทรทัศน์ช่วยทำให้คนลืมความร้าอาชานในโลกแห่งความเป็นจริงได้ชั่วคราวช่วยยาม เพราะตอนจบของละครโทรทัศน์ในที่สุด จะเป็นเรื่องของความรัก การให้อภัย ไม่โกรธแค้นกัน ในข้อนี้ผู้ชมละครโทรทัศน์มีมุมมองที่แตกต่างกัน บางคนเห็นว่าละครสามารถช่วยในการประสานรอยร้าของพวกเรา ไม่ให้คิดแค้นกัน บางคนคิดว่าการชมละครโทรทัศน์ไม่สามารถช่วยประสานรอยร้าในชีวิตจริงของพวกเราได้ เพราะมองว่าละครเป็นการแสดงไม่ใช่ชีวิตจริง

2. การอบรมสั่งสอนค่านิยมและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมให้กับผู้ชมโดยไม่รู้ตัว โดยพื้นฐานที่สุดคือ ในเรื่องของการจำแนกแยกแยะความดี-ความชั่วออกจากกันให้ได้ รวมทั้ง การเข้าข้างและเอาใจช่วยตัวละครฝ่ายดีอยู่เสมอ ซึ่งผู้ชมละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่เห็นด้วย เนื่องจากละครโทรทัศน์เกือบทุกเรื่องที่ได้ชมนั้นจะแฝงในเรื่องของการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว รวมทั้งมี ข้อคิดและคติเตือนใจสอดแทรกอยู่เสมอ เมื่อชมละครแล้วก็มักกลับมาคิดหรือนำตัวอย่างที่ดีมา ใช้ปฏิบัติได้

3. สร้างมายาคติในเรื่องจุดกำเนิดพรหมแดนของเส้นขอบฟ้าแห่งการรับรู้ความเป็นไปได้ของคนในสังคม ละครโทรทัศน์นั้นได้ตีกรอบการรับรู้ความเป็นไปได้ของคนเราจาก ภาพที่เห็น บทสนทนาที่เราได้ยินในละคร เช่น เมื่อเราดูละครมาก ๆ จะพบว่าผู้หญิงหรือนางเอก ในละครจะประกอบอาชีพ หรือทำงานเป็นแม่บ้าน พยาบาล ครู เลขาธุการหรือทำงานในบริษัท มากกว่าประกอบอาชีพอย่างอื่น ซึ่งนิสัยจะต้องเป็นคนดี เรียบร้อย มีความเป็นกุลสตรี ซึ่งผู้ชม ละครโทรทัศน์มีความคิดเห็นว่าเป็นละครยังคงตีกรอบการรับรู้ของคนเราอยู่ แต่ในปัจจุบันผู้ชมมี กรอบการรับรู้ในการดูละครโทรทัศน์ที่ขยายและกว้างไกลออกไป ไม่ยึดติดกับสิ่งเก่า ๆ ที่มีอยู่ และมีความคิดเห็นว่าจะละครโทรทัศน์ควรจะมีการปรับเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราว หรือ บทสนทนา ให้มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้มากขึ้น

4. การตอบสนองความรู้สึกโหยหาสิ่งที่เคยมีแล้วสูญหายไป ละครย้อนยุคหรือ ละครพีเรียดนั้นสามารถตอบสนองของความต้องการในสิ่งนี้ได้เป็นอย่างดี เป็นการหวนระลึกถึงอดีต ที่ไม่มีวันกลับมา กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ชมละครโทรทัศน์แสดงความคิดเห็นว่า เมื่อดูละครเก่า ๆ แล้ว มีความรู้สึกที่อยากจะกลับไปมีชีวิตอย่างที่เคยเป็นในอดีต เนื่องจากเป็นชีวิตที่เรียบง่ายที่ไม่ สามารถหาได้อีกแล้วในปัจจุบัน และการดูละครย้อนยุคสามารถเรียนรู้ถึงชีวิตความเป็นอยู่ของ คนในสมัยก่อน ได้เห็นสิ่งของ หรือสถานที่เก่า ๆ ที่ไม่เคยได้เห็นในปัจจุบัน

สำหรับเกณฑ์การตัดสินให้รางวัลแก่รายการละครโทรทัศน์ของทั้ง 2 สถาบันคือ รางวัล โทรทัศน์ทองคำและรางวัลเมขลา นั้น จากการศึกษาพบว่า การตัดสินนั้นไม่ได้กำหนดเกณฑ์หรือ มีมาตรฐานที่แน่ชัดตายตัว การพิจารณาตัดสินจะอยู่ที่มุมมองของคณะกรรมการที่ตัดสินมากกว่า และบ่อยครั้งรางวัลของทั้ง 2 สถาบันที่ประกาศออกมาในแต่ละปีนั้นค่อนข้างมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ความน่าเชื่อถือของรางวัลก็แทบจะลดน้อยลงไป อย่างไรก็ตามในเรื่อง รางวัลบางประเภทที่กำหนดขึ้น เช่น รางวัลการคัดเลือกผู้แสดงที่เหมาะสม ผู้วิจัยมีความคิดเห็น

ห้องด้วยการที่กำหนดยุคขึ้นเนื่องจากว่า ผู้จัดละครโทรทัศน์จะได้ตระหนักถึงในเรื่องการคัดเลือกตัวแสดงให้เหมาะสมกับบทบาทมากขึ้น

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า คุณภาพและพัฒนาการของละครโทรทัศน์ไทยในปัจจุบันนั้นก็คือ มีทั้งส่วนที่พัฒนาและย่ออยู่กับที่

สิ่งที่มีการพัฒนาของละครโทรทัศน์นั้น พบว่า เป็นเรื่องของอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทำ เทคนิคต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคทางด้านการตัดต่อภาพ การใช้เทคนิคพิเศษ มุมกล้อง การจัดแสง มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีความทันสมัย ทำให้ละครโทรทัศน์มีความสมจริงสมจังมากขึ้น แต่สิ่งที่ทำให้ละครโทรทัศน์นั้นยังวนเวียนและย่ออยู่กับที่นั่นก็คือ ทางด้านเนื้อหาของละครโทรทัศน์ ที่ยังคงวนเวียนอยู่กับเรื่องราวของความรัก ครอบครัว ชีวิต ดังเช่นที่ กาญจนา แก้วเทพ ศึกษา "มิติด้านอุดมการณ์ของละครโทรทัศน์ไทย" พบว่า อุดมการณ์เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เป็นอุดมการณ์ที่แสดงออกมากที่สุด ซึ่งมีเนื้อหาประเภทที่หลายคนกล่าวว่า "น้ำเน่า" หรือการนำเรื่องเก่าๆกลับมาทำใหม่อีกครั้ง เป็นต้น ซึ่งทางสถานี ผู้จัดละคร หรือผู้เขียนบทต่างก็ยอมรับว่า เนื้อหาของละครโทรทัศน์นั้น ก็คงจะหลีกเลี่ยงเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านี้ไม่พ้น เนื่องจากผู้ชมส่วนใหญ่จำเป็นต้องการความบันเทิงความเพลิดเพลิน ความสนุกสนานจากการติดตามชมละครโทรทัศน์เป็นหลักสำคัญ ซึ่งมักจะอยู่ในเนื้อหาต่างๆดังกล่าว

สำหรับเนื้อหาที่ต่างออกไปจากแนวนี้ เช่น เนื้อหาทางด้านอาชีพ หรือการเมือง ก็มีการนำมาทำเป็นละครอยู่บ้างไม่มากนัก เช่นสารวัตรใหญ่ ,สวนทางเดือน,อำนาจ เป็นต้น ซึ่งทางกันตนา มักจะผลิตละครในแนวนี้ออกมา บางเรื่องก็ได้รับความนิยม บางเรื่องก็ประสบปัญหาขาดทุน เนื่องจากต้องมีการลงทุนสูง และบางครั้งการสร้างเรื่องราวเหล่านี้ ก็เป็นข้ออ้างของผู้จัดที่จะไม่นำมาทำเป็นละคร เนื่องจากเนื้อหานั้นอาจจะไม่ผ่านการพิจารณา และละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ มักจะนำมาจากนวนิยาย ซึ่งเป็นนวนิยายแนวรักมากกว่านวนิยายทางการเมือง จึงเป็นข้อจำกัดที่สำคัญ

สำหรับในส่วนของการคิดพล็อตเรื่องใหม่ขึ้นมาทำเป็นละครนั้น ได้มีผู้จัดละครหลายบริษัทที่ผลิตละครโทรทัศน์จากการคิดพล็อตเรื่องใหม่ขึ้นมาเอง เช่น ละครของเอ็กแซ็กทีฟส่วนใหญ่จะนำมาจากพล็อตใหม่ ๆ มากกว่าจะนำมาจากบทประพันธ์ , ละครของกันตนาหลาย ๆ

เรื่อง หรือละครทางช่อง 3 ของผู้จัดบางคน ซึ่งขึ้นอยู่กับมุมมอง ความต้องการ นโยบายในการผลิตละครของแต่ละบริษัทหรือความสะดวกในการทำงาน ซึ่งการคิดพล็อตเรื่องที่จะนำมาทำเป็นละครนั้น ผู้จัดต้องมีความชัดเจนในประเด็นที่จะทำ มีทีมงานที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการคิดประเด็นใหม่ ๆ หรือมีมุมมองที่แตกต่างในการคิดพล็อตเรื่อง ประกอบกับปัญหาในการแย่งชิงบทบาทประพันธ์ที่ดี ๆ มาทำเป็นละครไม่ทัน การคิดพล็อตเรื่องขึ้นมาใหม่จึงมีความสะดวกกว่าและสามารถทำในสิ่งที่ต้องการได้มากกว่าบทบาทประพันธ์ที่ละครจะต้องยึดถือและทำให้ตรงตามบทประพันธ์นั้น ๆ

นอกจากนี้กฎหมายเซ็นเซอร์ที่มีอยู่ยังไม่เปิดกว้างมากนัก จึงมีส่วนที่ทำให้ละครโทรทัศน์นั้นมีเนื้อหาในแนวเดิม ๆ เพราะบางครั้งการทำละครเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ การเมือง หรือเรื่องราวที่ต้องมีการกระทบกระทั่งกันถึงบุคคลต่าง ๆ นั้นไม่สามารถทำได้ ดังนั้นสถานีและผู้จัดจึงมักที่จะหลีกเลี่ยงในเรื่องราวเหล่านี้ จึงทำให้ละครไม่ค่อยมีความหลากหลาย อย่างไรก็ตามสภาวะทางสังคม อารมณ์และความต้องการของผู้ชมในขณะนั้น ก็มีผลสำคัญในการกำหนดเนื้อหาหรือแนวเรื่องของละครที่สถานีและผู้จัดจะต้องหาทางตอบสนองความต้องการของผู้ชมให้ได้ตรงมากที่สุด

อย่างไรก็ดี คุณภาพของละครโทรทัศน์ยังขึ้นอยู่กับนโยบาย ลักษณะการทำงานของสถานีและบทบาทของสถานีต่อการทำงานของผู้จัดละครด้วย ละครโทรทัศน์ของช่อง 3 ทางสถานีมีนโยบายในการผลิตละครที่ให้ความสำคัญพินิจพิเคราะห์กับขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิต เช่น การเลือกบทประพันธ์ การคัดเลือกตัวแสดงที่เหมาะสมกับบทบาท และอื่น ๆ ร่วมกับผู้จัดละคร ในฐานะผู้รับจ้างผลิต ในขั้นตอนของการทำงาน ทางสถานีจะเข้มงวดในเรื่องของโปรดักชั่น ด้วยการส่งเจ้าหน้าที่ของสถานีเข้าไปประสานงานและทำงานร่วมกับทางผู้จัดเพื่อควบคุมคุณภาพของการผลิตละครก่อนที่จะนำออกอากาศ หรือแม้แต่การแนะนำเทคโนโลยีต่างๆในการถ่ายทำ และรูปแบบใหม่ ๆ ของการนำเสนอให้กับทางผู้จัดได้นำไปใช้ในการทำงานอีกด้วย

อีกประการหนึ่งคือ ช่อง 3 มีนโยบายในการทำงานที่เปิดกว้างให้กับผู้จัดทั้งหน้าเก่าที่จัดว่าเป็น "ลูกหม้อ" ของช่อง 3 และเปิดโอกาสให้ผู้จัดรายใหม่ ๆ ได้เข้ามาผลิตละครให้กับทางสถานี จึงทำให้ละครโทรทัศน์ของช่อง 3 มีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลายตามมุมมองของผู้จัด และที่สำคัญคือ ระบบการทำงานในการผลิตละครของช่อง 3 คือ การผลิตละครให้เสร็จเรียบร้อยก่อนที่จะนำออกอากาศ หรือที่เรียกกันว่า การผลิตละครแบบสต็อก เนื่องจากผู้จัดละครของ

ช่อง 3 มีจำนวนมากพอสมควร ละครที่ทางสถานีอนุมัติให้ผลิต ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นละครที่มีการถ่ายทำจนเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงจะนำออกอากาศ ดังนั้นความพร้อมในการเตรียมงานต่างๆ ทุกขั้นตอนก่อนการถ่ายทำและระหว่างการถ่ายทำ ผู้จัดจึงสามารถพิถีพิถันและประณีตในการถ่ายทำได้ทุกจุดโดยไม่มีความกดดันในเรื่องของการเร่งรีบกับเวลา หากมีข้อผิดพลาดก็สามารถแก้ไขปรับปรุงได้ แต่ข้อเสียของการผลิตละครสตูดิโอคือ เนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการจะสอดแทรกลงไป ในละครนั้นอาจจะไม่ทันสมัย สดใหม่ ทันต่อเหตุการณ์อยู่บ้าง อย่างไรก็ตามการมีเวลาที่จะประณีตและพิถีพิถันนี้เอง ละครที่ผลิตออกมาจึงมีคุณภาพมากกว่า ซึ่งผู้จัดละครโทรทัศน์ส่วนใหญ่ก็จะพอใจในรูปแบบของการทำงานในลักษณะนี้มากกว่า ส่วนทางช่อง 5 ผู้จัดละครอยู่ในฐานะผู้เช่าเวลา การเลือกเรื่อง นักแสดงนั้นทางผู้จัดจะเป็นผู้กำหนดเองตามความต้องการ ความเหมาะสมของตลาดผู้ชมในขณะนั้น ในการผลิตละครก็จะอยู่ในรูปแบบของละครสตูดิโอเช่นเดียวกัน

สำหรับทางช่อง 7 ที่ผ่านมามีผู้จัดที่รับจ้างผลิตละครให้กับช่อง 7 มีอยู่เพียง 2 รายเท่านั้น คือ กันตนาและดาราวิดีโอ ประกอบกับนโยบายทางด้านละครโทรทัศน์ของช่อง 7 ที่จะเป็นผู้คัดเลือกเรื่องและนักแสดงตัวสำคัญที่เรียกว่าเป็นตัวนโยบายของช่อง 7 ซึ่งมักจะเป็นดาราที่มีการเซ็นสัญญาอยู่กับช่อง 7 ซึ่งจะกำหนดมาให้กับทางผู้จัดรับนโยบายนำไปผลิตละคร ขณะที่ผู้จัดละครอยู่เพียง 2 รายสำหรับการผลิตละครที่ต้องออกอากาศสัปดาห์ละ 3 เรื่อง อีกทั้งระบบการทำงานผลิตละครของช่อง 7 จะเป็นละครในลักษณะที่มีการถ่ายทำไปเพื่อออกอากาศไปหรือที่เรียกว่าละครแบบไม่มีสตูดิโอ บางครั้งมีการสั่งเปิดกล้องละครใหม่ก่อนที่จะออกอากาศเพียง 2 วัน จึงทำให้ต้องมีความรีบเร่งในการเตรียมงานต่างๆ เพื่อที่จะให้ทันออกอากาศ ดังนั้นความประณีตและความพิถีพิถันในขั้นตอนของกระบวนการผลิตจึงลดน้อยลงไป นอกจากนี้ละครของช่อง 7 ในแต่ละวัน เป็นละครที่มีความยาวในการออกอากาศถึง 1 ชั่วโมง 40 นาที ทำให้การผลิตจึงต้องมีความรีบเร่งเพื่อที่ละครนั้นทันและเพียงพอในการออกอากาศ ผู้เขียนบท ดารา นักแสดง ผู้กำกับและทีมงานต้องทำงานหนักมากขึ้น จึงทำให้คุณภาพของละครโทรทัศน์ที่ออกมานั้นด้อยลงไปด้วย และถ้าละครนั้นมีผู้ชมติดตามเยอะหรือมีเรตติ้งดี ทางสถานีจะมีคำสั่งให้ผู้เขียนบทหรือเพิ่มตอนในการออกอากาศให้ยาวขึ้นหรือที่เรียกกันว่า "ยืดเรื่อง" ทำให้ละครโทรทัศน์ของช่อง 7 หลายเรื่องได้รับการกล่าวขวัญและถูกวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของการดำเนินเรื่องที่ไม่กระชับ เยิ่นเย้อ และมักจะรวบรัดตัดตอนในตอนท้ายของเรื่อง ดังนั้นจึงทำให้บรรณการชมละครเสียไป

สำหรับในแง่ของการแข่งขัน ในปี พ.ศ. 2539 ตั้งแต่ช่อง 3 ได้ปรับนโยบายทางด้านละครใหม่ ละครโทรทัศน์ของช่อง 7 ที่ผ่านมานั้น จึงไม่สามารถสู้ละครของช่อง 3 ได้ในเรื่องของจำนวนผู้ชมที่หันไปชมละครโทรทัศน์ของช่อง 3 มากขึ้น ถึงแม้ว่าจะพยายามทำละครที่หลากหลายมากขึ้นก็ตาม เนื่องจากละครโทรทัศน์ของช่อง 3 มีข้อได้เปรียบคือ การมีผู้จัดละครจำนวนมากผลิตละครป้อน ซึ่งจะทำให้ละครมีความหลากหลายกว่า อย่างไรก็ตาม อาจมีการตั้งข้อสังเกตต่อไปว่า ในสถานะที่มีการแข่งขันสูงของผู้จัดภายในช่องนั้น จะทำให้ผู้จัดละครที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงซึ่งมีเพียงไม่กี่ราย ได้รับการอนุมัติให้ผลิตละครมากกว่าผู้จัดรายอื่น ๆ จนเป็นการผูกขาดหรือปิดโอกาสให้กับผู้จัดรายใหม่ ๆ หรือไม่ อย่างไร

จากการแข่งขันของละครโทรทัศน์ระหว่างช่อง ทำให้ช่อง 7 จึงต้องปรับตัวโดยการปรับเปลี่ยนนโยบาย โดยการเปิดกว้างแก่ผู้จัดรายอื่น ๆ เข้ามาผลิตละครให้กับสถานีมากขึ้น เพื่อความหลากหลายในการทำงาน รวมทั้งการเปลี่ยนนโยบายการถ่ายทำละครให้เป็นสตูดิโอมากขึ้น เพื่อให้มีความประณีตและพิถีพิถันและได้คุณภาพมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งประโยชน์ก็จะตกอยู่กับผู้ชมละครโทรทัศน์นั่นเอง

ข้อจำกัดในการวิจัย

1. การสัมภาษณ์ในส่วนของสถานีโทรทัศน์เกี่ยวกับนโยบายทางด้านละครโทรทัศน์ ซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานีโทรทัศน์ของช่อง 7 ในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสัมภาษณ์จากผู้จัดละครของสถานีโทรทัศน์ช่อง 7 แทน อย่างไรก็ตามข้อมูลในส่วนของสถานีที่ได้ จึงอาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังขาดข้อมูลในการสัมภาษณ์ "จิตราภา" ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์เรื่อง "นางละคร" เนื่องจากผู้เขียนบทได้เดินทางไปต่างประเทศเป็นเวลานานในระหว่างทำวิทยานิพนธ์

2. จำนวนของผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มในบางกลุ่มมีจำนวนน้อยเกินไป อีกทั้งปัญหาในการสนทนากลุ่มกับบุคคลในระดับล่าง ส่วนใหญ่จะแสดงความคิดเห็นค่อนข้างสั้น ทำให้ข้อมูลที่ได้นั้นไม่ลึกและชัดเจนนัก ถือว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่

3. ละครโทรทัศน์ที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ เป็นละครโทรทัศน์ที่ออกอากาศไปนานแล้ว เมื่อนำไปใช้เป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างบางคนไม่สามารถจำข้อมูลเกี่ยวกับ ละครโทรทัศน์บางเรื่องได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาคุณภาพของละครโทรทัศน์

1. เนื้อหาของละครโทรทัศน์ ควรมีการคิดจากพล็อตหรือประเด็นใหม่ ๆ มาเป็นบท ละครโทรทัศน์ให้มากขึ้น แทนที่จะนำมาจากเฉพาะในนวนิยาย เพื่อให้เกิดความหลากหลายและ เป็นการพัฒนาเนื้อหาที่จะนำมาทำเป็นละครโทรทัศน์

2. วงการละครโทรทัศน์ในปัจจุบัน ยังขาดแคลนบุคลากรทางด้านผู้เขียนบทละคร โทรทัศน์ ดังนั้น ควรมีการฝึกฝนและพัฒนาผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ขึ้นมาเป็นมืออาชีพให้มากขึ้น

3. ในการผลิตละครโทรทัศน์ จำเป็นจะต้องเป็นการผลิตละครในระบบถ่ายทำให้ เร็วเรียบร้อยก่อนออกอากาศหรือระบบสตูดิโอมากกว่า การถ่ายทำและออกอากาศไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้เพื่อเกิดความประณีตและพิถีพิถันในการทำงาน ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพของละคร โทรทัศน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาคุณภาพของละครโทรทัศน์ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาจากผู้จัด ละครโทรทัศน์ในช่วงเวลาอื่นด้วยทั้งหมดทุกค่ายและทุกช่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้น รวมทั้งในส่วนของการศึกษาผู้รับสาร ควรมีการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้ชมใน ระดับอื่นด้วยต่อไป ได้แก่ ผู้ชมในระดับสูงและระดับกลาง โดยนำเกณฑ์และตัวบ่งชี้ที่ได้จากการ วิจัยครั้งนี้ไปใช้ศึกษาต่อ เพื่อให้ได้งานวิจัยที่มีคุณค่าและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากละครที่ติดอันดับการสำรวจละครโทรทัศน์ยอด นิยมทั้งหมด 10 เรื่อง โดยมีได้จัดประเภทของละคร ในการศึกษารายครั้งต่อไป ควรใช้การจัด ประเภทของละครโทรทัศน์ เป็นเกณฑ์ในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างและน่าสนใจ